

ТОГТООЛ

2025 оной мартын 4

№ 124

Улаан-Үдэ хото

**«Буряадай соёл» гэхэн Буряад Уласай Гүрэнэй программа тухай»
гэхэн Буряад Уласай Засагай газарай 2012.09.03-ай № 502
тогтоолдо хубилалтанууды оруулха тухай**

Буряад Уласай Засагай газарай гуримшуулгын хуули ёноной шийдхэбэриие хүсэндөө байһан хуули ёнонуудтай зохилдуулхын тула Буряад Уласай Засагай газар иигэжэ **т о г т о о н о**:

1. «Буряадай соёл» гэхэн Буряад Уласай Гүрэнэй программа тухай» гэхэн Буряад Уласай Засагай газарай 2012.09.03-най № 502 тогтоолдо (Буряад Уласай Засагай газарай 2013.12.04-нэй № 627, 2014.04.08-най № 162, 2014.04.25-най № 192, 2014.06.23-най № 284, 2014.09.22-ой № 460, 2015.02.04-нэй № 41, 2015.04.24-нэй № 199, 2015.08.25-най № 424, 2015.12.29-нэй № 667, 2016.07.15-най № 316, 2016.11.23-най № 533, 2017.01.13-най № 7, 2017.05.15-най № 217, 2017.08.07-ной № 396, 2017.12.26-най № 614, 2018.07.13-най № 379, 2018.12.20-ной № 730, 2019.06.14-нэй № 317, 2020.03.02-ой № 97, 2020.02.19-нэй № 277, 2020.09.25-най № 595, 2020.10.23-най № 645, 2021.04.22-ой № 188, 2021.10.07-ной № 573, 2021.12.28-най № 778, 2021.12.29-нэй № 785, 2022.10.13-най № 618, 2023.06.13-най № 327, 2023.10.06-най № 609, 2023.12.13-най № 757, 2024.01.10-най № 5 тогтоолнуудай найруулгаар) удаадахи хубилалтанууды оруулха:

1.1. «Нютагай засагай байгууламжануудай (хотын тойрогуудай)» гэхэн үгэнүүдые «нютагай засагай аймагуудай (хотын ба нютагай засагай тойрогуудай)» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.1.1. «Буряадай соёл» гэхэн Буряад Уласай Гүрэнэй программа бээлүүлхэ талаар гүрэнэй бодолгын булюу таланууд ба зорилгонууд» гэхэн I бүлэг соо:

1.1.2. «Буряад Уласай соёлой халбариин мүнөөнэй байдал сэгнэлгэ» гэхэн 1-дэхи дотор бүлэг соо:

1.1.2.1. Табадахи дохол мүртэнь иимэ удхатай мэдүүлэл нэмэхэ:

««Соёлой хүдөөгэй хүдэлмэрилэгшэ» гэхэн программа 2025 оной январин 1-һээ бээлүүлэгдэжэ эхилээ.».

1.1.2.2. Зургаадахи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«2023 ондо соёлой эмхинүүдэй хэмжээ ябуулгануудта ябалга 2019 онойхитой сасуулхада, (4,249 млн. хэмжүүртэ) 4,6 дахин ба 19,49 млн. хэмжүүртэ хүрөө.».

1.1.2.3. Арбан наймадахи ба арбан юһэдэхи дохол мүрнүүдые иигэжэ шэнээр найруулха:

«2023 ондо соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда зэргын тоо 3501,7 хүн байгаа.

2023 ондо соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай дунда зэргын салин 48566,55 түхэригтэ хүрөө, энэнь ажалай харын дунда зэргын олзо оршын 100,8 % (48165 түхэриг) болоно.».

1.1.2.4. Хоридохи ба хорин гурбадахи дохол мүрнүүдые иигэжэ шэнээр найруулха:

«Дунда зэргын байдалда байһан соёлой эмхи зургаануудай байшангуудай хуби 2018 ондо 70,7 процент байһан хаа, 2024 ондо 79,5 процент болотор дээшэлээ. 2035 он болотор энэ тоо 85 процентдэ хүрэхэ хараатай.

2013 онһоо 2024 он болотор хугасаада Буряад Уласай соёлой һалбариин хамтадхагдаһан бюджет дээшэлээ. Абсолютна хэмжээгээр хаража үзэхэдэ, шэнжэлэгдэжэ байһан хугасаада соёлой һалбариин гаршань 6 дахин дээшэлээ – 2013 оной 963,2 сая түхэриг хэмжээнһээ 2023 ондо 6315,6 сая түхэриг хүрэтэр дээшэлээ. Соёлой һалбарида нэгэ хүндэ хэгдэхэ гарша тоолон тодорхойлходо, 2013 ондо 991,2 түхэригтэ хүрэн байгаа хаа, 2023 ондо 6483,5 түхэриг хүрэтэр дээшэлээ.».

1.1.2.5. Хорин табадахи дохол мүртэнь «2022 ондо 4,6 млн. хэмжүүртэ» гэхэн үгэнүүдые «2023 ондо 5,7 млн. хэмжүүртэ» гээд һэлгэхэ.

1.1.2.6. Хорин зургаадахи дохол мүрыень хаһаха.

1.1.3. ««Буряадай соёл» гэхэн Буряад Уласай Гүрэнэй программа бээлүүлгэдэ гүрэнэй бодолгын булюу таланууд ба зорилгонууд» гэхэн хоёрдохи дотор бүлэгтэ:

1.1.3.1. Юһэдэхи дохол мүрыень иигэжэ найруулха:

««2030 оной ба ерээдүйн 2036 он хүрэтэрхи хугасаада Оросой Холбоото Уласай хүгжэлтын үндэһэн зорилгонууд тухай» гэхэн Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын 2024.05.07-ной № 309 зарлигаар (саашадаа – Хүгжэлтын үндэһэн зорилгонууд тухай Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын зарлиг);».

1.1.3.2. Арбадахи дохол мүрэй удаа иимэ удхатай дохол мүр нэмэхэ:

««Оросой заншалта оюун ухаанай ба сэдхэл бодолой үнэтэ баялигуудые үлээн сахиха ба бэхижүүлхэ гүрэнэй бодолгын эхи үндэһэнүүдые баталха тухай» гэхэн Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын 2022.11.09-нэй оной №809 зарлигаар;».

1.1.3.3. Арбан гурбадахи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«Оросой Холбоото Уласай Засагай газарай 2024.09.11-нэй № 2501-р захирамжаар баталагдаһан 2030 он хүрэтэрхи хугасаада гүрэнэй соёлой бодолгын холын хараатай зорилгоор».

1.1.3.4. Арбан зургаадахи ба арбан долоодохи дохол мүрнүүдые иигэжэ найруулха:

«Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын 2014.12.24-нэй № 808-дахи зарлигаар баталагдаһан Гүрэнэй соёлой бодолгын эхи үндэһэнүүдэй ёһоор, гүрэнэй соёлой бодолгын гол зорилгонууд хадаа дүрбэ тэгшэ болбосоролтой хүниие бүрилдүүлгэ ба орос гүрэнэй нийгэм олоной эб нэгэн байлгыг бэхижүүлгэ, соёлой, мүн соёл түүхын талаар булюу анхарал хандуулһан хүгжэлтын ашаар, мүн тэрэшэлэн:

эрхэтэнэй адли тэгшэ байлгыг бэхижүүлгэ;

эрхэтэдые хүмүүжүүлгын эрхэ байдал байгуулга;

түүхын ба соёлой уг баялигуудые сахилга ба тэрэниие болбосоролдо ба хүмүүжүүлгэдэ хэрэглэлгэ;

ородой оршон сагай соёлдо заншалта болоһон үнэтэ зүйлнүүдые ба гуримуудые, ёһо заншалнуудые ба абари зангай, ябадалай жэшээнүүдые үеһөө үедэ дамжуулга;

хүн бүхэндэ зохёохы арга боломжоёо бээлүүлхэ эрхэ байдал байгуулга;

эрдэм мэдэсэ, мэдээсэлнүүдые, соёлой үнэтэ баялигуудые болон бусад ашаг үрэ абаха арга боломжонуудаар ажаһуугшадыг хангалга.

Үндэһэтэнэй хүгжэлтын зорилгонууд тухай Оросой Холбоото Уласай Юрэнхылэгшын Зарлигаар Оросой Холбоото Уласай үндэһэтэнэй хүгжэлтын зорилгонуудаар 2030 он хүрэтэр, 2036 он хүрэтэрхи холын хараатай хугасаада «Хүн бүхэнэй арга боломжонуудые бээлүүлгэ, тэрэнэй абьяас бэлиг хүгжөөлгэ, эхэ орондоо дуратай, нийгэмэй талаар харюусалгатай эрхэтэниие хүмүүжүүлгэ» ба «Амидаралай тааруу зохид, аюулгүй байдалтай оршон» гэхэн зорилгонууд тодорхойлогдоо.

1.2.2.5. Гушан юһэдэхинөө – дүшэн нэгэ хүрэтэр дохол мүрнүүдые иигэжэ найруулха:

«1. Соёлой хэмжээ ябуулгануудта ошолгын тоо Буряад Уласта 2035 оной эсэс болотор 31,185 сая хүрэтэр дээшэлүүлгэ (харуулалтанууд – соёлой хэмжээ ябуулгануудта ошолгын тоо, соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда зэргын салин хүлһэн эмхинүүдтэ, хубиин олзын хэрэг эрхилэгшэдтэ хүлһөөр ажаллагшадай болон хубиин нюурнуудай салинда хамаадал (ажал ябуулгын нарын дунда зэргын олзо оршодо).

2. Соёлой хэмжээ ябуулгануудта ажаһуугшадай хабаадалга дээшэлүүлгэ, тэрэ тоодо 2035 оной эсэс болотор 238-һаа доошо бэшэ зохёохы үүсхэлнүүд болон түсэлнүүдые дэмжэлгэ (харуулалта - дэмжэгдэһэн зохёохы үүсхэлнүүд болон түсэлнүүдэй тоо).

3. Соёлой халбариин оршон хангалгын байгуулга хүгжөөлгэ, тэрэ тоодо 2035 оной эсэс болотор соёлой эмхинүүдэй бүхы байшангуудай тоодо хангалтатай байдалда байһан соёлой эмхинүүдэй байшангуудай

хубиие 85 процент хүрэтэр дээшэлүүлгэ (харуулалтанууд – соёлой эмхинүүдэй бүхы байшангуудай тоодо хангалтатай байдалда байһан соёлой эмхинүүдэй байшангуудай хуби, Оросой Холбоото Уласай нютаг можонуудай соёлой эмхинүүдээр хангалгын хэмжээн).».

1.2.2.6. Дүшэн хоёрдохи дохол мүр хаһаха.

1.2.2.7. Дүшэн гурбадахи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«5. Соёлой уг баялигуудай объектнүүдые гүрэнэй талаһаа хамгаалгын баримта бэшэгүүдэй дансануудай гү, али хэмжээ ябуулгануудай тоо 3512 болотор дээшэлүүлгэ. 2035 оной эсэс болотор (харуулалта – соёлой уг баялигуудай гүрэнэй нэгэдхэмэл тобьегто оруулагдаһан Буряад Уласай дэбисхэртэ оршодог соёлой уг баялигуудые гүрэнэй талаһаа хамгаалха эрдэмэй-тоо бүридхэлэй ба бусад хэрэгтэй дансануудай гү, али хэмжээ ябуулгануудай тоо).».

«Программые бэелүүлгэдэ гүрэнэй хүтэлбэрилгын зорилтонууд ба тэдэниие шийдхэхэ арганууд» гэхэн 3-дахи дотор бүлэг соо:

1.2.3.1. Удаадахи 1 – 3-дахи пунктнуудые иигэжэ шэнээр найруулха:

«1. Соёл болон урлалай булюу анхарал хандуулха шэглэлнүүдые хүгжөөлгэ:

соёлой эмхинүүдэй (номой сангууд, музейнүүд, театрнууд, концертын болон бусад арадай уран бэлигэй талаар гүйсэдхэлгын урлалай эмхинүүд, арадай заншалта соёлой талаар эмхинүүд) ажал ябуулга хүгжөөлгэ ба дэмжэлгэ;

улсаяй театрнуудай, тэрэ тоодо хүүгэдэй театрнуудай, соёлой болон сүлөө саг эмхидхэлгын эмхинүүдэй ажал ябуулга дэмжэлгэ;

хүдөө һууринуудта оршодог нютагай засагай соёлой эрхим эмхинүүдые ба хүдөө һууринуудта оршодог нютагай засагай соёлой эмхинүүдэй эрхим хүдэлмэрилэгшэдые гүрэнэй талаһаа дэмжэлгэ;

50 мянга хүрэтэр ажаһуугшадтай нютагуудта соёлой байшангуудай эд зөөриин-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөлгы ба бэхижүүлгы хангалга;

нютагай засагай соёлой эмхинүүдэй ажал ябуулга дэмжэлгэ;

соёл урлалай һалбариде уран һайханай болон мэргэжэлэй болбосорол хүгжөөлгэ, «Соёл» гэхэн һалбариде болбосоролой эмхи зургаануудай ажал ябуулга хангалга;

Соёлой һалбариин соёлой эмхинүүдэй болон нэмэлтэ болбосоролой эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые хүсэд хүрэхэ ажалы салингаар хангалга;

Буряад Уласай мартагдашагүй үдэрнүүдэй баяр ёһололнуудые холбоото улсаяй хэмжээндэ бэлдэлгэ ба үнгэргэлгэ;

Оросой Холбоото Уласай Архивай жасын дансануудые хадагалха, бүридхэхэ, дансалха, хэрэглэхэ хэрэг хангалга, «Онһото архив» гэхэн улсаяй гүрэнэй мэдээсэлэй байгуулгы хүгжөөлгэ.».

2035 оной эсэстэ соёлой эмхинүүдэй ажал ябуулгын хүгжэлтын дүнгөөр Буряад Уласта соёлой хэмжээ ябуулгануудта хабаадаһан зоной тоо жэлэй туршада 31,185 сая гаран тоодо хүрэхэ.

2. Соёлой халбариин ажал ябуулгада эрхэтэдэй хабаадалгыг дээшлүүлгэ (Оросой Холбоото Уласай арадуудай оюун ухаан бодолой ба соёлой үнэтэ баялигай зүйлнүүдтэ үндэхэлжэ хүмүүжүүлхэ, зохёохы арга боломжонуудыг бээлүүлхэ оршон байгуулха):

соёл ба урлалай талаар зохёохы түсэлнүүдыг дэмжэлгэ, мүн Орос гүрэн доторхи оюун сэдхэлэй ба ёһо заншалай үнэтэ зүйлнүүдтэ үндэхэлэн, Орос гүрэн дотор эрхэтэнэй адли байдал бэхижүүлхэ зорилготой түсэлнүүдыг дэмжэлгэ;

үндэхэтэнэй кино бүтээхэ, буулгаха, дэлгэрүүлхэ, хизаар ороноо шэнжэлэлгын ба хүүгэдэй уран зохёол хэблэлгэ дэмжэлгэ;

соёлой ажал ябуулагшадые, уран найханай бүлгэмүүдыг, зохёохы эблэлнүүдыг, эмхинүүдыг болон ажаһуугшадые дэмжэлгэ.

Гүрэнэй дэмжэлгээр 2035 оной дүүрэтэр 238 үсөөн бэшэ зохёохы үүсхэлнүүд, түсэлнүүд бээлүүлэгдэхэ.

3. Соёлой оршон хангалгын байгуулга хүгжөөлгэ:

Оросой Холбоото Уласай Соёлой яаманай баталһан олонийтын хэрэглэмжын номой сангай хэб жэшээ дээрэ үндэхэлжэ, Оросой Холбоото Уласай нютагай засагай номой сангуудыг шэнэлхэ тухай Гол бодомжын дүримүүдыг хараада абан, нютагай засагай номой сангуудыг шэнэлэн түхээрэлгэ (нютагай засагай жэшээтэ номой сангуудыг байгуулга);

хүдөө нютагуудта соёлой болон сүлөө саг эмхидхэлгын түхэлэй эмхи зургаануудыг байгуулха ба шэнэлхэ;

соёлой халбарида болбосоролой эмхи зургаануудыг (хүүгэдэй урлалай хургуулинууд болон дунда тусхай мэргэжэлэй хургуулинууд) хүгжэмэй зэмсэгүүдээр, хэрэгсэлнүүдээр, хуралсалай хэрэгсэлнүүдээр хангалга;

нютаг можын ба нютагай засагай музейнүүдыг шэнэлэлгэ;

нютаг можын ба нютагай засагай театрнуудыг шэнэлэлгэ;

нютаг можын ба нютагай засагай филармониинуудай захиабарилга болон эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй талаар хангалга;

нютаг можын ба нютагай засагай номой сангуудыг шэнэлэлгэ;

нютаг можын ба нютагай засагай хүүгэдэй урлалай хургуулинуудыг барилга ба шэнэлэлгэ;

уласай болон нютагай засагай театрнуудыг ба музейнүүдыг түхээрэлгэнүүдээр хангалга;

гүрэнэй болон нютагай засагай соёлой эмхинүүдэй ба (гү, али) «Соёл» гэхэн халбариин нэмэлтэ хуралсалай эмхинүүдэй эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза бэхижүүлгэ;

уласай соёлой эмхи зургаануудай объектнуудыг бариха (нэргээхэ) түсэлнүүдыг бээлүүлгэ;

нютагай засагай номой сангуудай номой жасануудыг баяжуулга.

2035 оной дүүрэтэр хангалтатай байдалда байһан соёлой эмхинүүдэй байшангуудай хубиие тиимэ эмхинүүдэй бүхы байшангуудай 85 хуби хүрэтэр дээшлүүлхээр түсэблэгдэнэ».

1.2.3.2. Пункт 4 хүсээ буураханда тоолохо.

1.2.3.3. Пункт 5 соохи дүрбэдэхи дохол муртэ «Буряад Уласай дэбисхэртэ байдаг соёлой уг баялигай гэжэ тоологдоһон объектнуудэй тобъегто оруулагдаһан,» гэхэн үгэнүүдые хаһаха.

1.3. «Программын хэмжээндэ уласай бюджетдээ нютагай бюджетүүдтэ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ гурим» гэхэн II бүлэгтэ:

Пункт 2 иигэжэ шэнээр найруулха:

«2. Буряад Уласта соёлой болон сүлөө саг эмхидхэлгын түхэлэй эмхи зургаануудые хүгжөөхын тула уласай бюджетдээ нютагай засагай аймагуудай (хотын болон нютагай засагай аймагуудай) бюджетүүдтэ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ, хубааха гурим Гүрэнэй программын 2-дохи хабсаргалтада үгтэнэ».

1.3.1. Арбадахи, арбан нэгэдэхи пунктнуудые хүсээ буураханда тоолохо.

1.3.2. Удаадахи удхатай пунктами 15-дахи ба 16-дахи пунктнуудые нэмэхэ:

«15. Буряад Уласта нютагай засагай музейнуудые шэнэлхэ хэрэгтэ уласай бюджетдээ нютагай засагай аймагуудай (хотын болон нютагай засагай аймагуудай) бюджетүүдтэ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ, хубааха гурим Гүрэнэй программын 15-дахи хабсаргалтада үгтэнэ.

16. Буряад Уласта нютагай засагай аймагуудай (хотын болон нютагай засагай аймагуудай) бюджетүүдтэ нютагай засагай номой сангуудые шэнэлхэ хэрэгтэ уласай бюджетдээ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ, хубааха гурим Гүрэнэй программын 16-дахи хабсаргалтада үгтэнэ».

1.4. Хабсаргалта № 1 соо:

1.4.1. Пункт 2 соо:

1.4.1.1. Нэгэдэхи дохол муртэ «Соёлой оршон хангаха байгуулгын хүгжэлтын шанар шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ» («Соёлой оршон») гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтануудые ба дүнгүүдые бэлүүлгэ хангаха «Соёлой оршон хангаха байгуулгын хүгжэлтын шанар шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ («Соёлой оршон»),» гэхэн үгэнүүдые «Гэр бүлын үнэтэ баялигууд болон соёлой оршон хангалгын байгуулга» гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтануудые болон дүнгүүдые бэлүүлгэ хангаха «Гэр бүлын үнэтэ баялигууд болон соёлой оршон хангалгын байгуулга» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.4.1.2. Хоёрдохи дохол муртэ «хэрэгсэлнүүдээр ба» гэхэн үгэнүүдэй удаа «һуралсалай» гэхэн үгэ нэмэхэ.

1.4.2. Пункт 4 иигэжэ шэнээр найруулха:

«4. Нютагай засагай байгууламжануудай бюджетүүдтэ 2025 ондо мүнгэн дэмжэлтэ үгтэхэ – хүдөөгэй (тосхоной) хүүгэдэй урлалай гурбан һургуулида, хотын хүүгэдэй урлалай хоёр һургуулида; 2027 ондо – хүдөөгэй (тосхоной) хүүгэдэй урлалай гурбан һургуулида, хотын хүүгэдэй урлалай гурбан һургуулида үгтэхэ».

Пункт 6 иигэжэ шэнээр найруулха:

«6. «Соёл», «Гэр бүл» гэхэн үндэһэтэнэй түсэлнүүдэй хэмжээндэ энэ Гуримай ёһоор, урда жэлнүүдтэ Мүнгэн дэмжэлтэ абаһан хүүгэдэй урлалай хургуулинуудта мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэгүй.».

1.4.3. Пункт 9 иигэжэ шэнээр найруулха:

«9. Мүнгэн дэмжэлтэ абаха эрхэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөнэй гуримаар шэлэн абалга үнгэргэхын тула «Соёл», «Гэр бүл» гэхэн үндэһэн түсэлэй хэмжээндэ тус Гуримай ёһоор урда жэлнүүдтэ Мүнгэн дэмжэлтэ абаһан хүүгэдэй урлалай хургуулинуудһаа гадуур хотын тойрогуудта болон хүдөө һууринуудта оршодог хүүгэдэй урлалай хургуулинуудай мүрысөөндэ хабаадаха эрхын ангилал Яаман бүридхэхэ. Хүүгэдэй урлалай хургуулинууд тухай жэлэй мэдээнүүдэй ба 2015.12.30-най 671-дэхи дугаарай Росстадай захиралтаар баталагдаһан 1-ДШИ гэхэн түхэлөөр мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ жэлэй урда тээхи һуралсалай гурбан жэлэй тоосооной ёһоор, тус Гуримай 13-дахи пункттай зохилдуулан, оноо табижа, сэгнэхэ арга хэрэглэн, шэлэн абалгын гуримаар мүрысөөндэ хабаадаха эрхын ангилал тодорхойлогдохо.».

1.4.4. Пункт 13 иигэжэ шэнээр найруулха:

«13. Оноо тоолон тодорхойлхын тула мүрысөөнэй шэлэн абалгын эрилтэнүүдые сэгнэлгэ иимэ гуримаар үнгэргэгдэхэ:

13.1. Хүүгэдэй урлалай хургуулида бюджетэй үндэһөөр һурагшадай хамтын тоодо орходоо мэргэжэлэй урда тээхи юрэнхы болбосоролой программануудаар һурагшадай тоо:

- 90-һээ 100% хүрэтэр – 10 оноо;
- 50-һаа 89% хүрэтэр – 5 оноо;
- 50 хубиһаа бага - 0 оноо.

13.2. Хүүгэдэй урлалай хургуулиин бюджетэй ёһоор бээлүүлдэг юрэнхы һуралсалай программануудай хамтын тоодо бюджетэй ёһоор бээлүүлэгдэдэг мэргэжэлэй урда тээхи юрэнхы һуралсалай программануудай тоо:

- 90-һээ 100% хүрэтэр – 10 оноо;
- 50-һаа 89% хүрэтэр – 5 оноо;
- 50%-һаа бага – 3 оноо.

13.3. Мүрысөөнэй шэлэн абалгыг үнгэргэхэ жэлэй урдахи һуралсалай жэлдэ хүүгэдэй урлалай хургуули дүүргэгшэдэй бүхы тооһоо соёлой ба урлалай һалбариин мэргэжэлтэ болбосоролой эмхинүүдтэ һурахаяа ороһон хүнүүдэй хуби:

- 10%-һаа дээшэ – 10 оноо;
- 7-һоо 9% хүрэтэр – 7 оноо;
- 3-һаа 6% хүрэтэр - 5 оноо;
- 3%-һаа бага - 0 оноо.

13.4. Хүүгэдэй урлалай хургуулида оркестрэй бүлгэмүүдэй, хүгжэмэй зэмсэгүүдээр наададаг ансамбльнуудай байһан тоо:

- бии байлга - 3 оноо;
- үгы байлга - 0 оноо.

13.5. Уласхоорондын, бүхэроссийн болон нютаг можонууд хоорондын мұрысөөнүүдтэ илагшадай тоо хүүгэдэй урлалай хургуулийн бюджетэй үндэһөөр һурадаг бүхы һурагшадай тоодо:

10%-һаа дээшэ – 10 оноо;
7-һоо 9% хүрэтэр – 7 оноо;
3-һаа 6% хүрэтэр - 5 оноо;
3%-һаа бага - 0 оноо.».

1.4.5. Пункт 17 иигэжэ шэнээр найруулха:

«17. Мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн нютагай засагай байгууламжануудай хүүгэдэй урлалай хургуулинуудай хоорондо энэ Гуримай 4-дэхи пунктда тодорхойлогдоһон «Гэр бүлэ» гэхэн үндэһэтэнэй түсэлэй хэмжээндэ шэнэлэгдэһэн хүүгэдэй урлалай хургуулинуудай тоогоор зохихо жэлдэ болон удаадахи жэлнүүдтэ тэгшэ хубаагдаха. Хэрбээ мұрысөөндэ хабаадаха эрхын ангилалай ёһоор, нэгэдэхи, хоёрдохи ба гурбадахи һуурида гараһан хоёр гү, али үшөө дээшэ тоотой хүүгэдэй урлалай хургуулинуудай тон адли оноо абаһан ушарта бюджетэй үндэһөөр хүүгэдэй урлалай хургуулинуудта һурадаг һурагшадай хамтын тоодо мэргэжэлэй урда тээхи ниитэ болбосоролой программануудаар һурадаг һурагшадайн диилэнхи олон байһан хургуулинуудын илагшадаар тоологдохо».

1.4.7. Пункт 29 соохи хоёрдохи дохол мүртэнь «һарын 20-ной үдэрһөө хожом бэшэ» гэхэн үгэнүүдые «һарын 15-най үдэрһөө хожом бэшэ» гээд хэлгэхэ.

1.5. Хабсаргалта № 2 соо:

1.5.1. Нэрэмжыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«Соёлой болон сүлөө саг эмхидхэлгын эмхи зургаануудай сүлжээнүүдые хүгжөөлгэдэ Буряад Уласай нютагай засагай аймагуудай (хотын болон нютагай засагай тойрогуудай) бюджетүүдтэ улас түрын бюджетһээ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ ба хубаарилха гурим».

1.5.2. Пункт 1 соохи ««Соёл» гэхэн һалбариин эмхи зургаануудые хүгжөөлгэдэ» гэхэн үгэнүүдые «соёлой болон сүлөө саг эмхидхэлгын түхэлэй эмхи зургаануудые хүгжөөлгэ» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.5.3. Удаадахи 2-һоо – 4-дэхи хүрэтэр пунктнуудые иигэжэ найруулха:

«2. «Гэр бүлэ» гэхэн үндэһэн түсэлэй бүридэлдэ ородог «Гэр бүлын үнэтэ баялигууд ба соёлой оршон хангалгын байгуулга» гэхэн нютаг можын түсэл бэелүүлхын тула ба 500 мянга хүрэтэр ажаһуугшадтай һууринуудта соёлой болон сүлөө саг эмхидхэлгын түхэлэй эмхи зургаануудай ехэ заһабарилга үнгэргэхын тула (саашадаа – мүнгэн дэмжэлтэ) Буряад Уласай нютагай засагай аймагуудай (хотын ба нютагай засагай тойрогуудай) гаршын уялгануудта (саашадаа - нютагай засагай байгууламжанууд) суг мүнгэ һомолхо зорилготойгоор мүнгэн дэмжэлтэ үгтэхэ.

3. Нютаг дэбисхэрнүүдые болбосон түхэлтэй болгохо талаар хэмжээ

ябуулгануудыг бэлүүлэх, тэдгээрийг инженернэ хураангуйтай холбох, мөн тэрэгшлэн түсэллэлгын дансаг зохёох ба захиари оруулха талаар нутагай засагай байгууламжануудай гаршануудыг суг номлолгодо мөнгөн дэмжэлтэ үгтэхгүй.

4. Засагай газарай тогтоолоор баталагданхай «Оросой Холбоото Уласай «Соёл хүгжөөлгэ» гэхэн гүрэнэй программа баталха тухай» гэхэн Оросой Холбоото Уласай Засагай газарай 2014.04.15-най оной № 317 тогтоолоор баталагданхай соёлой болон сүлөө саг эмхидхэлгын түхэлэй эмхи зургаануудыг хүгжөөхын тула Оросой Холбоото Уласай нутаг можонуудай болон Байконур хотын бюджетүүдтэ холбоото уласай бюджетдээ мөнгөн дэмжэлтэ үгэх ба хураарилха тухай Дүримүүдэй ёһоор, мэдүүлгэтэ хамта тушаалан баримта бэшэгүүдэйн дансын шэлэн абтан нутагай засагай байгууламжануудай бюджетүүдтэ мөнгөн дэмжэлтэ үгтэхэ.»

1.5.4. Пункт 5 соо:

1.5.4.1. Хуви зүйл «а» соо «тушаалта нюураар» гэхэн үгэнүүдэй удаа «түшэглэхэ хуурин тосхонуудта оршодог объектүүдтэ булюу анхарал хандуулгыг хараада абан;» гэхэн үгэнүүдыг нэмэхэ.

1.5.4.2. Хуви зүйл «е» хүсээг буураанда тоолохо.

1.5.4.3. Хуви зүйл «ж» соо «байгуулагдахан» гэхэн үгын удаа «(захиарилагданхай)» гэхэн үгэ нэмэхэ.

1.5.5. Пункт 6 соо:

1.5.5.1. Хуви зүйл «а» иигэжэ шэнээр найруулха:

«а) Оросой Соёлой яаманай тогтоонон түхэлөөр ехэ захиарилга хэрэглэхэн объектүүдэй тобьёг;».

1.5.5.2. Хуви зүйл «б» соо «ехэ захиарилгын» гэхэн үгэнүүдыг ханаха.

1.5.6. Пункт 18 соохи хоёрдох дохол мүрыен иигэжэ найруулха:

«- соёлой ба сүлөө саг эмхидхэлгын эмхи зургаануудыг шэнэлэлгэ 500 мянган ажагуугшадтай хуурин тосхонуудта хэгдээ.»

1.5.7. Пункт 19 соохи хоёрдох дохол мүртэн «харын 20-ной үдэрөө хожом бэшэ» гэхэн үгэнүүдыг «харын 15-най үдэрөө хожом бэшэ».

1.6. Хабсаргалта № 5 соо:

1.6.1. Пункт 2 иигэжэ шэнээр найруулха:

«2. «Соёл урлал ба зохёохы ажал хүгжөөлгэ» гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтанууд болон дүнгүүдыг туйлалгыг хангадаг «Соёл урлал ба зохёохы ажал хүгжөөлгэ» гэхэн нутаг можын түсэл бэлүүлгэдэ Буряад Уласта нутагай засагай байгууламжануудай (саашадаа - нутагай засагай байгууламжанууд) гаршын уялгануудыг суг номлолгодо мөнгөн дэмжэлтэ үгтэхэ ба удаадахи хэмжээ ябуулгануудта номлогдох:

- хүдөө нутагуудай дэбисхэрнүүдтэ оршодог нутагай засагай соёлой эмхи зургаануудай эрхим хүдэлмэрилэгшэдыг гүрэнэй талаа дэмжэлгэ (саашадаа- хүдөөгэй соёлой эмхи зургаануудай эрхим хүдэлмэрилэгшэд).

- хүдөө нютагуудай дэбисхэрнүүдтэ оршодог нютагай засагай эрхим соёлой эмхи зургаануудые (саашадаа - хүдөөгэй эрхим соёлой эмхи зургаанууд) гүрэнэй талаһаа дэмжэлгэ.».

1.6.2. Пункт 20 соохи хоёрдохи ба гурбадахи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«- хүдөөгэй соёлой эмхи зургаануудай эрхим хүдэлмэрилэгшэдтэ мүнгэн шан үгтэхэ;

- хүдөөгэй эрхим соёлой эмхи зургаануудта мүнгэн шан үгтэхэ.».

1.6.3. Пункт 21 соохи хоёрдохи дохол мүртэ «һарын 20-ной үдэрһөө хойшо бэшэ» гэхэн үгэнүүдые «һарын 15-най үдэрһөө хойшо бэшэ» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.7. Хабсаргалта № 6 соо:

1.7.1. Пункт 2 соохи нэгэдэхи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«2. «Соёл урлал ба зохёохы ажал хүгжөөлгэ» гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтанууд болон дүнгүүдые туйлалгы хангадаг «Соёл урлал ба зохёохы ажал хүгжөөлгэ» гэхэн нютаг можын түсэл бээлүүлгэдэ Буряад Уласта нютагай засагай байгууламжануудай (саашадаа - нютагай засагай байгууламжанууд) гаршын уялгануудые суг номололгодо мүнгэн дэмжэлтэ үгтэхэ ба удаадахи хэмжээ ябуулгануудта номологдохо:».

1.7.2. Пункт 5 соо:

1.7.2.1. Дүрбэдэхи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«2) нютагай засагай байгууламжын соёлой хүтэлбэрийн зургаанай гэршэлэн баталһан мүрысөөнэй шэлэн абалгада мэдүүлгэ оруулһан жэлэй урдахи гурбан жэлэй туршада заһабарилагдаһан соёлой байшангуудай нэрэ тоолборине оруулһан, мүнгэ номолхо газарнуудые ба номологдохо мүнгэнэй хэмжээ харуулһан мэдээнүүд».

1.7.2.2. Наймадахи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

3) «Мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэлгын үрэ дүн гэхэдэ, 50 мянга хүрэтэр ажаһуугшадтай нютагуудта нютагай засагай соёлой ба сүлөө саг эмхидхэлгын зургаануудай тоо, тэрэ тоодо соёлой байшангуудай эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые бээлүүлһэн тэдэнэй дотор эмхинүүд.».

1.7.3. Пункт 18 соохи хоёрдохи дохол мүрыень иигэжэ найруулха:

«Мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэлгын үрэ дүн гэхэдэ, 50 мянга хүрэтэр ажаһуугшадтай нютагуудта нютагай засагай соёлой ба сүлөө саг эмхидхэлгын зургаануудай тоо, тэрэ тоодо соёлой байшангуудай эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые бээлүүлһэн тэдэнэй дотор эмхинүүд.».

1.7.4. Таби мянга хүрэтэр ажаһуугшадтай нютагуудта нютагай засагай соёлой байшангуудай эд зөөрийн-оньһон хэрэгсэлнүүдэй бааза хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ хэрэг хангалгада улс түрын бюджетһээ нютагай засагай байгууламжануудай бюджетүүдтэ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ ба хубаарилха Гуримай Хабсаргалта тус тогтоолой хабсаргалта № 1 ёһоор

шэнээр найруулха.

1.8. Хабсаргалта № 8 соо:

1.8.1. Абзац первый Пункт 1 соохи нэгэдэхи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«1. Энэ Гурим Буряд Уласай нютагай засагай байгууламжануудай (хотын болон нютагай засагай тойрогуудай) бюджетүүдтэ нютаг можын болон нютагай засагай хүүгэдэй урлалай хургуулинууды бариха, хэльбэн шэнэлхэ ба ехэ заһабарилга хэхэажал дүүргэлгэдэ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ ба хубаарилха эрилтэнүүды тогтооно (саашадаа-Мүнгэн дэмжэлтэ.).».

1.8.2. Пункт 2 иигэжэ шэнээр найруулха:

«2. «Соёл урлал ба зохёохы ажал хүгжөөлгэ» гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтанууд болон дүнгүүды туйлалгы хангадаг «Соёл урлал ба зохёохы ажал хүгжөөлгэ» гэхэн нютаг можын түсэл бээлүүлгэдэ Буряд Уласта нютагай засагай байгууламжануудай (саашадаа - нютагай засагай байгууламжанууд) гаршын уялганууды суг номололгодо мүнгэн дэмжэлтэ үгтэхэ ба удаадахи хэмжээ ябуулгануудта номологдохо:».

- барилга, хэльбэн шэнэлэлгэ ба ехэ заһабарилга хэжэ, нютаг можын ба нютагай засагай хүүгэдэй урлалай хургуулинууды шэнэлэлгэ.».

1.8.3. Пункт 4 соохи хоёрдохи дохол мүртэ «б» хуби зүйлыень хаһаха.

1.8.4. Пункт 17 иигэжэ шэнээр найруулха:

«17. Мүнгэн һангай жэлэй дүнгүүдтэ үндэхэлэн, хэлсээгээр тогтоогдоһон ба бодотоор туйлагдаһан дүнгүүды зэргэсүүлгын аргаар мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэлгын ашаг үрэ сэгнэлгэ яаманаар бээлүүлэгдэдэг:

- нютаг можын ба нютагай засагай хүүгэдэй урлалай хургуулинуудай барилга болон хэльбэн шэнэлэлгэ үнгэргэгдөө».

1.8.5. Пункт 18 соохи хоёрдохи дохол мүртэ «һарын 20-һоо хойшо бэшэ» гэхэн үгэнүүды «һарын 15-һаа хойшо бэшэ» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.9. Хабсаргалта № 9 соо:

1.9.1. Пункт 1 соохи «Соёлой оршон хангаха байгуулгын хүгжэлтын шанар шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ» («Соёлой оршон») гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтанууды ба дүнгүүды бээлүүлгэ хангаха «Соёлой оршон хангаха байгуулгын хүгжэлтын шанар шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ («Соёлой оршон»),» гэхэн үгэнүүды «Гэр бүлын үнэтэ баялигууд болон соёлой оршон хангалгын байгуулга» гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтанууды болон дүнгүүды бээлүүлгэ хангаха « Гэр бүлын үнэтэ баялигууд болон соёлой оршон хангалгын байгуулга» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.9.2. Пункт 23 соохи хоёрдохи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«Хэб жэшээтэ гуримаар нютагай засагай номой сангууд шэнэлэгдээ.» Мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэхэн дүн».

1.10. Удаадахи №№ 10, 11 хабсаргалтанууды хүсээ буураа гэжэ

тоолохо.

1.11. Хабсаргалта № 13 соо:

1.11.1. Пункт 1 соо «Соёлой оршон хангаха байгуулгын хүгжэлтын шанар шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ» («Соёлой оршон») гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтанууды ба дүнгүүды бээлүүлгэ хангаха «Соёлой оршон хангаха байгуулгын хүгжэлтын шанар шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ («Соёлой оршон»),» гэхэн үгэнүүды «Гэр бүлын үнэтэ баялигууд болон соёлой оршон хангалгын байгуулга» гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтанууды болон дүнгүүды бээлүүлгэ хангаха «Гэр бүлын үнэтэ баялигууд болон соёлой оршон хангалгын байгуулга» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.».

1.11.2. Пункт 5 соо:

1.11.2.1. (тэрэ тоодо асаралга, тушаалга, хабсаралга, тодхолго ба ашаглалгада хабсаргаха хүдэлмэринүүды оруулалсан) «Музейдэ табиха зүйлнүүды болон музейн суглуулһан юумэнүүды эмхилхэ, бүридхэлдэ абаха, хадагалха, хэрэглэхэ хэрэг эмхидхэлгын Ниитэ нэгэн дүрим баталха тухай» (саашадаа – Ниитэ нэгэн дүримүүд) гэхэн Оросой Холбоото Уласай Соёлой яаманай 2020.07.23-най № 827 захиралтатай зохилдуулан,» гэхэн үгэнүүды ханаха.

1.11.2.2. Гурбадахи дохол мүрыень иигэжэ шэнээр найруулха:

«музейдэ юумэнүүды табижа харуулалгын-үзэсхэлэнгэй, жасын ба уларил хинадаг түхээрэлгэнүүд Оросой Холбоото Уласай Соёлой яаманай тогтоохон музейдэ табиха зүйлнүүды болон музейн суглуулһан юумэнүүды эмхилхэ, бүридхэлдэ абаха, хадагалха, хэрэглэхэ гуригтай зохилдуулан, музейн зүйлнүүды гамтайгаар сахин хадагалха байдал хангаха ёһотой;».

1.11.3. Долоодохи дохол мүрэй «б» хуби зүйлын иигэжэ шэнээр найруулха:

«б) Оросой Холбоото Уласай Музейн жасын бүридэлдэ ородог нютагай засагай музейнүүдэй болон бусад эмхи зургаануудай, хубиин хүнүүдэй мэдэлдэ байһан, мүнгэн дэмжэлтын хүсөөр оньһоной хангалтань түсэблэгдэһэн музейн зүйлнүүд болон музейн суглуулбаринууд, музейн бусад хэрэгсэлнүүд тобьегто бүридхэлдэ абтаха;».

1.11.3. Пункт 23 иигэжэ шэнээр найруулха:

«23. Мүнгэн һангай жэлэй дүнгүүдтэ үндэһэлэн, хэлсээгээр тогтоогдоһон ба бодотоор туйлагдаһан дүнгүүды зэргэсүүлгын аргаар мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэлгын ашаг үрэ сэгнэлгэ яаманаар бээлүүлэгдэдэг; - нютагай засагай музейнүүд оньһоной талаар хангагданхай.».

1.12. Хабсаргалта № 14 соо:

1.12.1. Пункт 1 соо «Соёлой оршон хангаха байгуулгын хүгжэлтын шанар шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ» («Соёлой оршон») гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтанууды ба дүнгүүды бээлүүлгэ хангаха «Соёлой оршон хангаха байгуулгын хүгжэлтын шанар шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ («Соёлой оршон»),» гэхэн үгэнүүды «Гэр бүлэ» гэхэн үндэһэн түсэлэй

бүридэлдэ ородог «Гэр бүлын үнэтэ баялигууд болон соёлой оршон хангалгын байгуулга» гэхэн холбоото уласай түсэлэй харуулалтануудые болон дүнгүүдые бээлүүлгэ хангаха «Гэр бүлын үнэтэ баялигууд болон соёлой оршон хангалгын байгуулга» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.».

1.13. Тус тогтоолой хабсаргалта № 2 ёһоор, хабсаргалта № 15 нэмэхэ.

1.14. Тус тогтоолой хабсаргалта № 3 ёһоор, хабсаргалта № 16 нэмэхэ.

2. Тус тогтоол албан ёһоор толилогдохон үдэрһөө хүсэндөө орохо ба 2025 оной январийн 9-һөө тогтоогдохон хуули ёһоной харилсаануудта нүлөөлхэ.

**Буряад Уласай Толгойлогшо -
Буряад Уласай Засагай
газарай Түрүүлэгшэ**

А. Цыденов

Соёлой яаман түлэб бэлдээ
Утаһан: 21-88-42, 21-73-86